



Réttarholtskirkjugarður á Ísafirði

Breyting á aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008-2020
og nýtt deiliskipulag

Skipulagslýsing

5. mars 2024





RÉTTARHOLTSKIRKJUGARÐUR Á ÍSAFIRÐI

BREYTING Á AÐALSKIPULAGI ÍSAFJARÐARBÆJAR 2008-2020 OG NÝTT DEILISKIPULAG

Skipulagslýsing

Skv. 30. og 40. gr. skipulagslaga nr. 123/2010





EFNISYFIRLIT

1	Inngangur	1
1.1	Tildrög.....	1
1.2	Tilgangur og markmið.....	1
2	Forsendur og samhengi skipulagsgerðar	2
2.1	Skipulagssvæðið	2
2.2	Menningarminjar.....	3
2.3	Veðurfar.....	3
2.4	Vatnshlot	3
2.5	Náttúruminjar og vistgerðir.....	4
2.6	Náttúruvá	4
2.7	Aðalskipulag.....	5
2.8	Deiliskipulag.....	6
2.9	Tengsl við aðrar áætlanir.....	6
3	Viðfangsefni og áherslur	8
4	Umhverfismat skipulagsins.....	9
4.1	Matsskylda áætlunarinnar.....	9
4.2	Mikilvægir umhverfispættir.....	9
4.3	Aðferðir við umhverfismat	10
4.4	Valkostir.....	10
5	Skipulagsferlið	11
5.1	Kynning og samráð	11
5.2	Tímaáætlun verkefnis	11
5.3	Umsagnaraðilar	11
	Tilvitnanir og heimildir	12



1 INNGANGUR

1.1 TILDRÖG

Ísafjarðarbær og sóknarnefnd Ísafjarðarkirkju hafa ákveðið að hefja undirbúning að stækkun Réttarholtskirkjugarðs í Engidal. Í apríl 2020 sendi sóknarprestur, f.h. stjórnar Kirkjugarða Ísafjarðar, erindi til bæjarins þar sem óskað er eftir því að sveitarfélagið leggi til land svo stækka megi kirkjugarðinn. Skipulags- og mannvirkjanefnd fjallaði um erindið á fundi sínum þann 20. maí 2020 og samþykkti að fela skipulagsfulltrúa að vinna málið áfram inn í endurskoðun á aðalskipulagi. Þar sem fyrirséð er að ráðast þarf í stækkun garðsins á allra næstu árum og að endurskoðun aðalskipulagsins hefur dregist, hefur skipulags- og mannvirkjanefnd ákveðið að hefja gerð breytingar á gildandi aðalskipulagi og gerð nýs deiliskipulags. Í kjölfarið er gert ráð fyrir að unnið verði að hönnun kirkjugarðsins og undirbúningi framkvæmda. Hönnun garðsins mun byggja á fyrri hönnun Reynis Vilhjálmssonar landslagsarkitekts frá 1968. Þar er gert ráð fyrir að garðurinn stækki til suðurs og vesturs.

Í Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008-2020 er gert ráð fyrir Réttarholtskirkjugarði en ekki var talin þörf á stækkun hans á skipulagstímabilinu. Ekkert deiliskipulag er í gildi fyrir kirkjugarðinn.

Gert er ráð fyrir að breyting aðalskipulagsins og nýtt deiliskipulag fyrir kirkjugarðinn verði unnin og kynnt samhliða.

Aðalskipulagsbreytingin er unnin í samræmi við 36. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 og deiliskipulagið er unnið í samræmi við 37. gr. laganna. Bæði skipulögin eru unnin í samræmi við 2. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Ráðgjafi við skipulagsgerðina er Verkís.

1.2 TILGANGUR OG MARKMIÐ

Tilgangur skipulagsins er að skapa svigrúm fyrir stækkun og uppbyggingu Réttarholtskirkjugarðs í Engidal í Skutulsfirði.

Markmið Ísafjarðarbæjar með skipulagsgerðinni er að tryggja nægt framboð legstaða í Skutulsfirði fyrir öll trúfélög. Einnig að tryggja að framkvæmdir valdi sem minnstum neikvæðum áhrifum á umhverfið og að vandað verði til umhverfisfrágangs.

Hvað er skipulagslýsing

Í upphafi vinnu að skipulagi tekur skipulagsnefnd sveitarfélagsins saman lýsingu fyrir skipulagsverkefnið þar sem *gerð er grein fyrir tildrögum skipulagsvinnunnar* og hvernig fyrirhugað er að standa að skipulagsgerðinni. Lýsingin er þannig einskonar verkáætlun fyrir skipulagsgerðina.

Lýsingin er kynnt opinberlega og almenningur fær rödd í skipulagsvinnunni. Samtímis er leitað umsagnar Skipulagsstofnunar og annarra umsagnaraðila.

Helsta markmið skipulagslýsingar er að *íbúar og aðrir hagsmunaaðilar fái tækifæri til að kynna sér áformin* strax í upphafi og geti þannig komið á framfæri *athugasemdum* og *ábendingum* um *nálgun* við skipulagsgerðina, *viðfangsefni* hennar og *helstu forsendur*.

Allar þær ábendingar sem berast við lýsingu þessa verða þannig *nýttar til að skilgreina verkefnið og ferli þess nánar*, en einnig við greiningu og stefnumótun á síðari stigum vinnunnar. Þannig aukast líkur á því að skipulagstillagan byggji á sem breiðustum grunni og taki á þáttum sem mikilvægir eru og snerta framtíðarþróun hverfisins.



2 FORSENDUR OG SAMHENGÍ SKIPULAGS-GERÐAR

Um kirkjugarða gilda lög um kirkjugarða, greftrun og líkbrennslu nr. 36/1993 og reglugerð um kistur, duftker, greftrun og líkbrennslu nr. 668/2007. Skv. ofangreindum lögum er sveitarfélagi skylt að láta ókeypis í té hæfilegt kirkjugarðsstæði auk fleiri þátta sem tilgreindir eru í IV. kafla laganna. Í V. kafla segir að þegar gera á nýjan kirkjugarð eða stækka gamlan skuli leita umsagnar heilbrigðisnefndar, héraðslæknis og skipulagsnefndar sveitarfélagsins um hvort heilbrigðissjónarmið eða skipulagsástæður standi framkvæmdinni í vegi. Sóknarnefnd Ísafjarðarkirkju fer með málefni kirkjugarðsins.

2.1 SKIPULAGSSVÆÐIÐ

Skipulagssvæðið tekur til Réttarholtskirkjugarðs og aðliggjandi svæðis til suðurs og vesturs. Svæðið er um 4,5 ha að stærð (Mynd 1 og er allt í eigu Ísafjarðarbæjar. Sunnan við garðinn eru tún sem til skamms tíma voru nýtt fyrir frístundabúskap í Engidal. Skipulagssvæðið er í 8-12 m hæð yfir sjávarmáli og stendur talsvert hærri en aðliggjandi land að norðan, austan og sunnan.

Skipulagssvæðið er vestan Engidalsvegur (nr. 6305) í Engidal, innan Hafrafellshlíða. Aðkoma að svæðinu er um Skutulsfjarðarveg (nr. 639) frá Djúpvegi (61). Afmörkun svæðisins til austurs miðast við Engidalsveg og eldra efnistökusvæði til suðurs. Svæðið liggur að hlíðarrótum til vesturs og að túnum við Engidalsrétt til norðurs. Svæði kirkjugarðsins er skilgreint sem svæði fyrir þjónustustofnanir en umhverfis það landbúnaðarsvæði skv. gildandi aðalskipulagi. Austan Engidalsvegur er opið svæði til sérstakra nota skv. gildandi aðalskipulagi. Ofan skipulagssvæðisins liggur háspennustrengur Orkubús Vestfjarða og heimtaug liggur meðfram Engidalsvegi að kapelli

garðsins. Ljósleiðari Snerpu, vatnsveita og hitaveita liggja í næsta nágrenni en eru utan skipulagssvæðisins.¹

Árið 1968 vann Reynir Vilhjálmsson landslagsarkitekt tillögu að skipulagi kirkjugarðs í Engidal og var Réttarholtskirkjugarður byggður í samræmi við tillöguna. Garðurinn var tekinn í notkun árið 1974 og í honum eru 1060 legstæði, þar af eru um 770 þegar nýtt². Í kirkjugarðinum er kapella og malarplan fyrir bílstæði eru beggja vegna Engidalsvegur.



Mynd 1 Áætluð afmörkun skipulags Réttarholtskirkjugarðs. (Loftmyndir 2016)

¹ Ísafjarðarbær (2024).

² Kirkjugarðasamband Íslands (2024).



2.2 MENNINGARMINJAR

Fornleifaskráning var unnin fyrir Ísafjarðarbæ árið 2002 af Ragnari Edvardssyni og Ruth A. Maher.³ Skv. fornleifaskráningunni eru engar skráðar minjar á því svæði sem skipulagið tekur til eða í næsta nágrenni. Handan Langár er Kirkjuból sem er sögulegur staður, en minjar á því svæði hafa flestar glatast.⁴



Mynd 2 Skráðar fornminjar næst skipulagssvæðinu.⁵

³ Minjastofnun Íslands (2024).

⁴ Ragnar Edvardsson og Ruth A. Maher (2002).

⁵ Ragnar Edvardsson og Ruth A. Maher (2002).

2.3 VEÐURFAR

Tvær veðurathugunarstöðvar eru í Skutulsfirði, önnur er á höfninni og hin er í botni Skutulsfjarðar.

Algengustu vindáttir eru norðaustan áttir og suðvestan áttir. Á hlýjum sumardögum gætir jafnan hafgolu inn fjörðinn úr norðaustri.

Úrkoma er fremur lítil á Ísafirði, sértaklega yfir sumarmánuðina, en þá er meðalúrkoman tæpir 40 mm á mánuði. Meðalúrkoma í júní síðustu tuttugu árin var tæpir 30 mm. Meðalúrkoma yfir árið er rúmir 80 mm á mánuði.

Tafla 2.1 Meðalúrkoma á Ísafirði eftir ársfjórðungum, meðaltal áranna 2003-2022.⁶

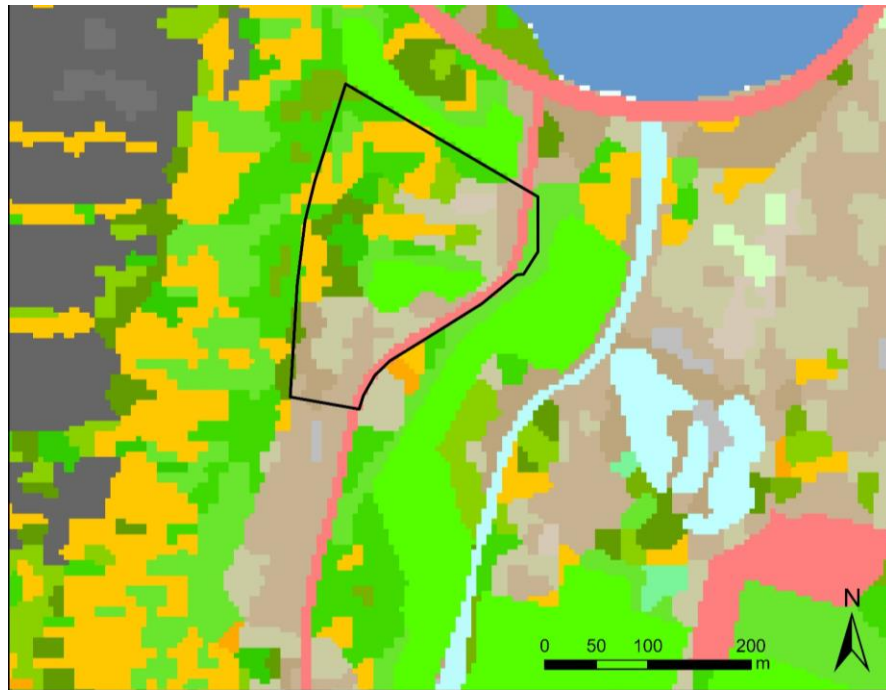
	Des.-feb	Mars-maí	Júní-ágú.	Sept.-nóv.	Meðaltal
Úrkoma í mm	104,2	67,6	39,7	116,4	82,0

2.4 VATNSHLOT

Skipulagssvæðið er innan grunnvatnshlots 101-274-G Vestfirðir og í jaðri grunnvatnshlots 101-101-G Skutulsfjörður. Langá er í straumvatnshloti 101-495-R.⁷

⁶ Veðurstofa Íslands (2023).

⁷ Stjórn vatnamála (2024).



Vistgerðarkort

Skipulagsmörk	L10.3 Starmóavist	L3.2 Grasvöliskriðuvist	L9.2 Finnungsvist
Vistgerðir	L10.5 Fléttumóavist	L4.1 Eyravist	L9.3 Bugðupuntsvist
A Sjór	L10.6 Fjalldrapamóavist	L5.3 Hraungambravist	L9.6 Língresis- og vingulsvist
F Fjöruvistir	L10.8 Lyngmóavist á láglendi	L7.4 Grashólavist	V1 Vötn
FX1.1 Sjávarlón	L14.1 Þéttbýli og annað manngert land	L7.6 Gulstararfítjavist	V2 Ár
L1.1 Eyðimelavist	L14.2 Tún og akurlendi	L8.6 Runnamýravist á láglendi	
L1.3 Mosamelavist	L3.1 Urðarskriðuvist	L8.9 Starungsmýravist	
L1.4 Viðimelavist			

Mynd 3 Vistgerðir á skipulagssvæðinu skv. vistgerðarkorti NÍ.

2.5 NÁTTÚRUMINJAR OG VISTGERÐIR

Skipulagssvæðið er utan svæðis á náttúruminjaskrá⁸ en fjörur í botni Skutulsfjarðar, utan skipulagssvæðisins, eru á náttúruminjaskrá (svæði 317). Á skipulagssvæðinu er ekki um að ræða náttúruyfyrirbæri sem njóta sérstakrar verndar⁹ skv. 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013.

Skv. vistgerðarkorti Náttúrufræðistofnunar Íslands eru *eyðimelavist*, *mosamelavist* og *viðimelavist* auk *túna og akurlendis* algengastar á suður og austurhluta skipulagssvæðisins. Þessar vistgerðir hafa lágt verndargildi. Í norðvesturhluta skipulagssvæðisins eru fjölbreyttari vistgerðir, þ.e. *Starungsmýravist* sem hefur mjög hátt verndargildi; *Bugðupuntsvist*, *Finnungsvist*, *Língresis-* og *vingulsvist* og *Lyngmóavist á láglendi* sem hafa hátt gildi; og *Fjalldrapamóavist*, *Starmóavist* og *Hraungambravist* sem hafa miðlungs og lágt verndargildi.¹⁰

2.6 NÁTTÚRUVÁ

Skipulagssvæðið er í 8-12 m hæð og er utan hættu vegna sjávarflóða eða hækunar sjávarborðs¹¹. Svæðið er utan hins virka gosbeltis og því ólíklegt að jarðskjálftar eða eldsumbrot hafi áhrif á landnotkun.

Hættumat vegna ofanflóða hefur ekki verið unnið fyrir skipulagssvæðið en fyrir liggur hættumat fyrir Innri-Kirkjubólshlíð sem er handan Langár. Hættumatslínur þessa mats kunna að benda til þess að einhver hætta geti verið nærri garðinum en hafa ber í huga að hann stendur hærra í landinu en mögulegt flóðasvæði. Einnig hefur varnargarður verið byggður í Kirkjubólshlíð sem kann að hafa áhrif á möguleg ofanflóð. Skv. korti 2 í viðauka C í greinargerð hættumatsins er skráð ofanflóð ofan skipulagssvæðisins.¹²

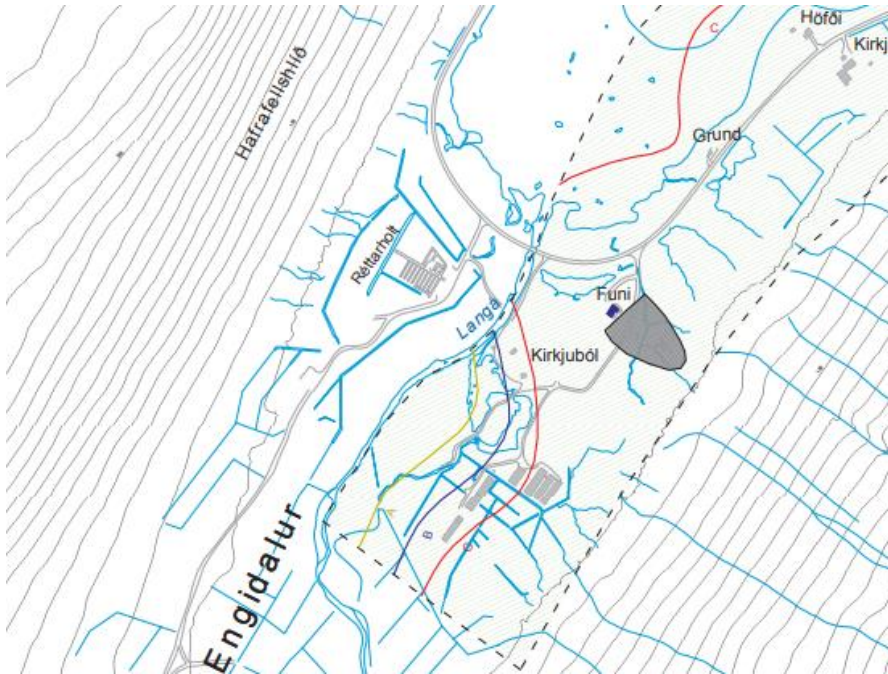
⁸ Umhverfisstofnun (2024).

⁹ Náttúrufræðistofnun Íslands (2024A).

¹⁰ Náttúrufræðistofnun Íslands (2024B).

¹¹ Veðurstofa Íslands (2022).

¹² Veðurstofa Íslands (2007).



Mynd 4 Hættumat vegna ofanflóða fyrir Ísafjarðarbæ. Apríl 2008 (Veðurstofa Íslands).

2.7 AÐALSKIPULAG

Aðalskipulag Ísafjarðarbæjar 2008-2020 var samþykkt í bæjarstjórn 31. mars 2010 og tók gildi 20. apríl sama ár. Unnið er að heildarendurskoðun þess.

Skipulagssvæðið tekur til svæðis fyrir þjónustustofnanir (þ16) og landbúnaðarsvæðis utan hverfisverndarsvæða í gildandi aðalskipulagi. Austan svæðisins er opið svæði til sérstakra nota (Ú16) og svæði fyrir sorpförgunarsvæði (R2).

Stefna gildandi aðalskipulags um svæði fyrir þjónustustofnanir

Fjallað er um kirkjur og kirkjugarða í kafla 9.2.2 í gildandi aðalskipulagi. Markmið þess eru:

- Varðveita kirkjur sem menningar- og þjónustuhús
- Varðveita kirkjur og kirkjugarða í sveitarfélaginu sem menningarminjar

Í gildandi aðalskipulagi kemur fram að ekki sé þörf á nýjum kirkjugörðum eða stækkun á þeim sem eru í notkun. Þar kemur einnig fram að gert sé ráð fyrir óbyggðu svæði eða opnu svæði umhverfis þá kirkjugarða sem eru í notkun þannig að mögulegt verði að stækka þá í framtíðinni.

Lögð er áhersla á það að hugað verði að aðgengi fyrir alla að kirkjum og kirkjugörðum. Unnið verði að bættri aðkomu að kirkjugörðum sem enn eru í notkun.

Í ákvæðum gildandi aðalskipulags segir að möguleikar séu til frekari stækkunar kirkjugarðsins og að þess skuli gætt að nýting aðliggjandi svæða skerði ekki síðari stækkunarmöguleika hans.

Stefna gildandi aðalskipulags um landbúnaðarsvæðis utan hverfisverndarsvæða

Fjallað er um landbúnaðarsvæði í kafla 8.4. í gildandi aðalskipulagi. Þar er m.a. eftirfarandi markmið sett fram:

- Gott landbúnaðarland, sem er í góðum tengslum við innviði sveitarfélagsins, verði nýtt til landbúnaðar

Í gildandi aðalskipulagi kemur fram að landbúnaðarsvæði séu afmörkuð m.t.t. landslags og innviða. Gert er ráð fyrir því að þau svæði sem í dag eru nýtt til landbúnaðar verði skilgreind sem landbúnaðarsvæði, auk þeirra svæða sem henta vel til landbúnaðar og eru í góðum tengslum við innviði t.d. með vegasambandi og rafveitu. Lögð er áhersla á að það land sem best hentar til matvælaframleiðslu, s.s. á kjöti, mjólk, grænmeti eða korni, verði

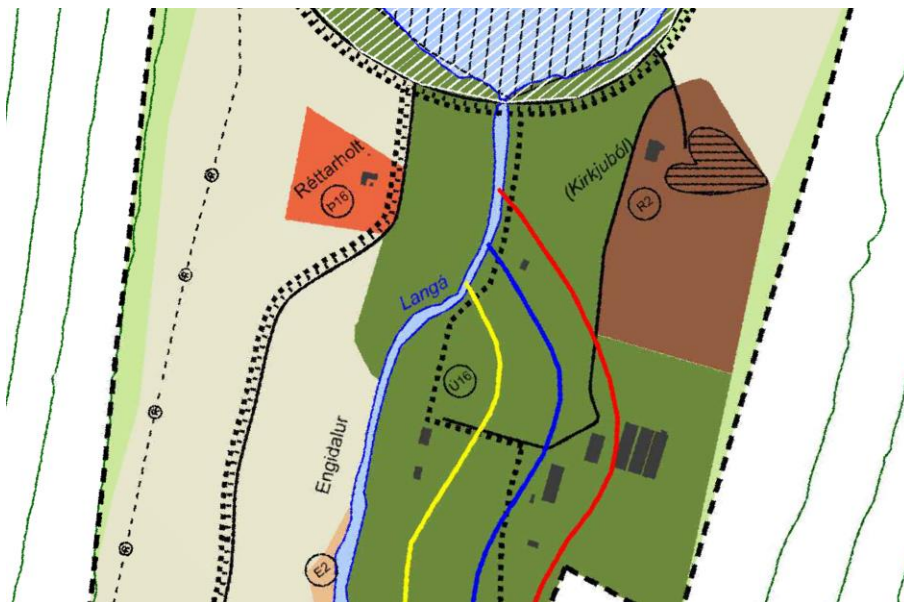


fyrst og fremst nýtt til slíkrar framleiðslu. Með því að spilla ekki slíku landi er einnig viðhaldið möguleikum fyrir nýliða að hefja búskap.

Stefna gildandi aðalskipulags um viðbrögð við náttúruvá

Í 3. kafla gildandi aðalskipulags er fjallað um náttúruvá og markmið varðandi þau eru:

- Íbúar sveitarfélagsins búi við ásættanlegt öryggi m.t.t. náttúruvár
- Eignir verði sem best varðar fyrir náttúruvá
- Landnýtingu verði hagað með tilliti til náttúruvár



Mynd 5 Aðalskipulag Ísafjarðarbæjar 2008-2020, skjáskot af þéttbýlisupprætti – Ísafjörður.

2.8 DEILISKIPULAG

Deiliskipulag er í gildi austan skipulagssvæðisins, þ.e. *Engidalur: Deiliskipulag* sem var samþykkt 7. okt. 1999. Óveruleg breyting á deiliskipulaginu tók gildi 24. apríl 2018. Deiliskipulagið tekur til sorpsvæðis, hesthúsabyggðar, útivistarsvæðis og malarnáms. Deiliskipulagið gerir ráð fyrir að öll byggð og starfsemi sé austan Langár en vestan hennar er skilgreint „svæðið til síðari stækkunar“.

2.9 TENGL VÍÐ AÐRAR ÁÆTLANIR

Við skipulagsgerðina verður gætt að samræmi við stefnu stjórnvalda á landsvísi um skipulagsmál og stefnu Ísafjarðarbæjar. Helstu áætlanir og stefnuskjöl eru tilgreind hér að neðan.

Landsskipulagsstefna 2015-2026

Landskipulagsstefna er unnin á grundvelli skipulagslaga og felur í sér stefnu ríkisins í skipulagsmálum og almenn sjónarmið til leiðbeiningar við skipulagsgerð sveitarfélaga.¹³ Skipulagsgerðin tengist einkum þeirri stefnu sem mörkuð er um búsetumynstur og dreifingu byggðar og skipulag í dreifbýli í landsskipulagsstefnunni. Eftirfarandi áherslur eru einnig settar fram í stefnunni.

SKIPULAG Í DREIFBÝLI

Skipulag í dreifbýli gefi kost á fjölbreyttri nýtingu lands, svo sem til ræktunar, ferðapjónustu og útivistar, í sátt við náttúru og landslag.

Skipulag með tilliti til náttúruvár og loftslagsbreytinga: Skipulag landnotkunar stuðli að öryggi almennings gagnvart náttúruvá og loftslagsbreytingum.

¹³ Skipulagsstofnun (2016).



Sjálfbær byggð í dreifbýli: Skipulag landnotkunar styðji við búsetu og samfélag í dreifbýli með langtímasýn um ráðstöfun lands til nýtingar og verndar og samþættri stefnu um byggðapróun í þéttbýli og dreifbýli.

Umhverfis- og menningargæði: Skipulag landnotkunar stuðli að heilnæmu umhverfi og verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi.

BÚSETUMYNSTUR OG DREIFING BYGGÐAR

Þróun þéttbýlis og fyrirkomulag byggðar stuðli að sjálfbærni með áherslu á gæði í hinu byggða umhverfi og markvissu og samþættu skipulagi byggðar og samgangna.

Náttúruvá og loftslagsbreytingar: Við skipulag byggðar verði tekið tillit til náttúruvá og loftslagsbreytinga.

Gæði hins byggða umhverfis: Skipulag byggðar og bæjahönnun stuðli að gæðum í hinu byggða umhverfi og að yfirbragð og mælikvarði nýrrar byggðar falli að bæjarmynd viðkomandi staðar og sögulegri byggð. Jafnframt verði stuðlað að heilnæmu umhverfi sem veiti góð skilyrði til búsetu og möguleika til fjölbreyttrar útiveru.

Aðrar áætlanir stjórnvalda

Aðrar áætlanir sem mögulega þarf að taka tillit til við skipulagsgerðina eru eftirfarandi.

LANDSLAGSSAMNINGUR EVRÓPU¹⁴

Vorið 2019 samþykkti ríkisstjórn Íslands að fullgilda Evrópska landslagssamninginn. Markmið samningsins eru m.a. að efla vernd landslagssgerða, bæta umsjón og skipulag með tilliti til landslags. Samningnum er ætlað að tryggja að íbúar hafi aðgang að og tækifæri til að njóta fagurs landslags.

MENNINGARSTEFNA Í MANNVIRKJAGERÐ¹⁵

Í menningarstefnu í mannvirkjagerð er lögð áhersla m.a. á verndun ósnortins lands, byggingararfs og aðlögun mannvirkja að landslagi sem og gæði þeirra.

SÓKNARÁÆTLUN VESTFJARÐA 2020-2024¹⁶

Áætlunin er stefnumótandi byggðaáætlun fyrir Vestfirði og felur í sér stöðumat, framtíðarsýn, markmið og aðgerðir. Til umfjöllunar eru einkum atvinna, nýsköpun, samfélag, umhverfi, skipulag og menning. Í áætluninni er m.a. lögð áhersla á að fjölga fyrirtækjum, störfum og vel menntuðu starfsfólki. Einnig að auka umhverfisvitund íbúa, sveitarfélaga og fyrirtækja, bæta aðgengi að sjálfbærum lausnum og bjóða upp á framúrskarandi aðstöðu til útivistar.

¹⁴ Council of Europe Landscape Convention (2000).

¹⁵ Mennta- og menningarmálaráðuneyti (2014).

¹⁶ Vestfjarðarstofa (2023).



3 VIÐFANGSEFNI OG ÁHERSLUR

Skipulagsgerðin byggir á stefnu gildandi aðalskipulags um kirkjugarða og möguleika til stækkunar þeirra. Í deiliskipulaginu verður útfærð stefna um nýtingu kirkjugarðsins, fyrirkomulag umferðar- og dvalarsvæða og samspil hans við aðliggjandi svæði, sem byggir í grunninn á tillögu Reynis Vilhjálmssonar landslagsarkitekts frá 1968. Teknar verða ákvarðanir og settir skilmálar um þætti eins og áfangaskiptingu, reitaskiptingu fyrir trúfélög, tegund legstaða, dvalarrými, innviði, yfirbragð, ljósvist, algilda hönnun, gönguleiðir, götur, umferðaröryggi og viðbrögð við náttúruvá í samræmi við ákvæði skipulagslaga nr. 123/2010 og skipulagsreglugerð nr. 90/2013.

Skipulagið er jafnframt unnið í samræmi við lög um kirkjugarða, greftrun og líkbrennslu nr. 36/1993 og reglugerð um kistur, duftker, greftrun og líkbrennslu nr. 668/2007.

3.1 BREYTING Á AÐALSKIPULAGI

Breyting verður gerð á þéttbýliuppdrætti Ísafjarðar og greinargerð aðalskipulagsins. Breytingin felst í stækkun *svæðis fyrir þjónustusvæði þ16* til suðurs. *Landbúnaðarsvæði utan hverfisverndar* mun minnka sem stækkuninni nemur. Ekki er gert ráð fyrir breytingum á markmiðum og ákvæðum fyrir þessi svæði.

3.2 NÝTT DEILISKIPULAG

Um er að ræða nýtt deiliskipulag fyrir Réttarholtskirkjugarð. Deiliskipulagið verður sett fram á uppdrætti og í greinargerð.

Áhersla er lögð á eftirfarandi þætti við skipulagsgerðina:

- Afmörkun byggingarreits núverandi kapellu, legstaðareita og umferðaleiða. Ákvæði sett um nýtingu.
- Mótun bílastæða og tengsl við Engidalsveg.
- Rými fyrir fjölbreytt trúfélög.
- Aukið hlutfall legstaða fyrir duftker.
- Uppbygging garðsins falli vel að eldri hluta hans og nánasta umhverfi.
- Dvalarsvæði og gróðurnotkun.
- Metnaðarfull hönnun umhverfis.
- Öruggar gönguleiðir.
- Algild hönnun – aðgengi fyrir alla.
- Hugað að mögulegu skuggavarpi, skjólmyndun og útsýni.
- Vönduð og hófleg lýsing en jafnframt hugað að myrkurgæðum.
- Blágrænar ofanvatnslausnir.
- Varðveisla menningarsögulegra verðmæta.



4 UMhverfismat skipulagsins

Hvað er umhverfismat áætlana

Umvhverfismat áætlana felst í að meta áhrif skipulags- og framkvæmdaáætlana á umhverfið og *nýta niðurstöður* matsins til að *draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum* þeirra.

Umvhverfismat ber að vinna sem *hluta af skipulagsáætlunum* sveitarfélaga (svæðisskipulags, *aðalskipulags* og deiliskipulags) og áætlana á borð við rammaáætlun og samgönguáætlun.

Ákvæði um umhverfismat áætlana er að finna í sérstökum lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana og í 12. gr. skipulagslaga.

4.1 MATSSKYLDA ÁÆTLUNARINNAR

Skipulagsgerðin fellur undir lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021, sbr. 2. gr. laganna. Skipulagið verður unnið samkvæmt skipulagslögum nr. 123/2010 og verður tekið fyrir í sveitarstjórn. Áhrif skipulagsins á þá þætti umhverfisins sem gætu orðið fyrir áhrifum verða metin samhliða gerð skipulagsins og mið tekið af niðurstöðum matsins við útfærslu þess. Sameiginleg umhverfismatsskýrsla verður hluti af greinargerð hvors skipulags.

4.2 MIKILVÆGIR UMhverfispættir

Áhrifapættir eru þeir hlutar stefnunnar eða framkvæmdarinnar sem eru líklegir til að hafa áhrif á umhverfið. Umhverfispættir eru þeir þættir sem framkvæmdin eða stefnan getur haft áhrif á. Umhverfismatinu er ætlað að lágmarka neikvæð áhrif og hámarka þau jákvæðu.

Í eftirfarandi töflu er vinsun umhverfispátta, þ.e. megin matsþættir og umhverfispættir sem eru líklegir til að verða fyrir áhrifum vegna skipulagsins. Val umhverfispátta byggir á fyrirbyggjandi upplýsingum.

Tafla 4.1 Matsþættir og umhverfispættir sem teljast líklegir til þess að verða fyrir áhrifum vegna skipulagsins.

Matsþáttur	Umvhverfispættir	Skýringar
Náttúrufarslegir þættir	Líffræðileg fjölbreytni, vatnafar, vatnalíf, loftslag, jarðvegur og landslag	Stækkun kirkjugarðsins er líkleg til að hafa áhrif á náttúrufarslega þætti á skipulagssvæðinu. Uppbygging hefur í för með sér losun gróðurhúsalofttegunda vegna jarðvegsframkvæmda. Uppbygging kirkjugarðs felur í sér jarðvegsskiptingu sem kann að hafa áhrif á vatnafar. Áhrif á landslag og ásýnd.
Menningarminjar og yfirbragð byggðar	Bæjarlandslag og menningarminjar	Möguleg áhrif á menningarminjar. Breytingar á ásýnd svæðisins.
Hagrænir þættir og innviðir	Íbúar, efnisleg verðmæti	Nýting lands. Áhrif af bættu aðgengi að legstöðum.
Heilsa og öryggi	Næmni fyrir hættu á náttúruhamförum, heilbrigði manna og útivist	Aðgengi að útivistarsvæðum. Öryggi á aðkomu- og dvalarsvæðum



4.3 AÐFERÐIR VIÐ UMHVERFISMAT

Við umhverfismat er stuðst við þær upplýsingar sem fyrir liggja um grunnástand umhverfis og aflað hefur verið við undirbúning skipulagsgerðarinnar. Þá verður einnig leitað til sérfróðra aðila, stofnana og annarra sem kunna að búa yfir þekkingu á staðháttum, gerist þess þörf.

Framsetning umhverfismats verður í formi matstafla og/eða texta. Lagðar verða fram skipulagstillögur ásamt umhverfismatsskýrslu til lögbundinnar kynningar.

Í umhverfismatinu er stuðst við vægiseinkunnir við mat á valkostum og einstökum þáttum skipulagsins. Vægiseinkunnin byggir á leiðbeiningum Skipulagsstofnunar¹⁷ og stuðst er við sex vægiseinkunnir við matið.

Í umhverfismatinu er lagt mat á það hvort uppbygging skv. útfærslu í skipulagi eða aðrir valkostir styðji eða gangi gegn þeirri stefnu sem viðeigandi umhverfisviðmið fela í sér. Skilgreindar eru matsspurningar til að greina það.

4.4 VALKOSTIR

Settir eru fram tveir valkostir í umhverfismatinu, auk núllkosta. Valkostirnir eru eftirfarandi:

- Núll-kostur. Ekki verði af stækkun kirkjugarðsrýmis í Skutulsfirði
- Stækkun Réttarholtskirkjugarðs
- Uppbygging kirkjugarðs á nýjum stað innan Skutulsfjarðar

¹⁷ Skipulagsstofnun (2007).



5 SKIPULAGSFERLIÐ

5.1 KYNNING OG SAMRÁÐ

Skipulagsgerðin verður kynnt í Skipulagsgáttinni þar sem almenningi og umsagnaraðilum gefst færi á að gera athugasemdir eða koma á framfæri ábendingum. Einnig verður hægt að senda inn umsagnir með tölvupósti á skipulag@isafjordur.is eða bréfleiðis til skipulagsfulltrúa.

Kynning skipulagslýsingar

Kynning skipulagslýsingar verður í samræmi við gr. 4.2.4 og 5.2.4 í skipulagsreglugerð nr. 90/2013. Lýsingin verður kynnt í Skipulagsgáttinni en hana verður einnig hægt að nálgast á vef Ísafjarðarbæjar, www.isafjordur.is. Hún verður auk þess auglýst í fréttamiðli. Samhliða þessu verður lýsingin send Skipulagsstofnun og öðrum umsagnaraðilum.

Kynning tillögu að skipulagi

Drög að breytingu á aðalskipulagi og nýtt deiliskipulag verða unnin í samræmi við skipulagslýsinguna og þau kynnt fyrir almenningi. Skipulagsdrögin verða aðgengileg í Skipulagsgáttinni og á vef Ísafjarðarbæjar. Að lokinni kynningu verður unnin tillaga að breytingu á aðalskipulagi og tillaga að nýju deiliskipulagi í samræmi við framkomnar athugasemdir og þær lagðar fyrir bæjarstjórn. Að því loknu verða tillögurnar auglýstar með sex vikna athugasemdafresti í samræmi við skipulagslög. Þegar aðalskipulagsbreytingin hefur hlotið staðfestingu Skipulagsstofnunar og deiliskipulagið hefur verið samþykkt í bæjarstjórn verður gildistaka skipulags auglýst í B-deild Stjórnartíðinda.

5.2 TÍMAÁÆTLUN VERKEFNIS

Tímaáætlun miðast við að lýsing skipulagsverkefnisins verði kynnt um miðjan mars 2024. Gert er ráð fyrir að vinnslutillögur verði auglýstar í apríl og að skipulagstillögur verði auglýstar í maí - júní. Gert er ráð fyrir að breyting aðalskipulagsins og nýtt deiliskipulag geti tekið gildi í haustið 2024.

5.3 UMSAGNARAÐILAR

Umsagnaraðilar eru skv. skipulagslögum skilgreindir sem opinberar stofnanir og stjórnvöld sem sinna lögbundnum verkefnum á sviði skipulagsmála og leyfisveitingum þeim tengdum. Skipulagslýsingin verður send eftirfarandi aðilum til umsagnar:

- Skipulagsstofnun
- Veðurstofa Íslands
- Minjastofnun Íslands
- Vegagerðin
- Kirkjugarðaráð
- Sóknarnefnd Ísafjarðarkirkju
- Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða
- Heilbrigðisnefnd Vestfjarða
- Héraðslæknir/Heilbrigðisstofnun Vestfjarða
- Orkubú Vestfjarða
- Snerpa

Við skipulagsgerðina verður einnig leitað til annarra samtaka, stofnana, fagaðila og einstaklinga eftir því sem viðfangsefnið gefur tilefni til.



TILVITNANIR OG HEIMILDIR

Aðalskipulag Ísafjarðarbæjar 2008-2020. Gildistaka 20. apríl 2010.

Council og Europe Landscape Convention (2000). *Evrópusamningur um landslag* Sótt 26. febrúar 2024 af

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802f3fb0>

Ísafjarðarbær (2024). *Kortavefsjá Ísafjarðarbæjar*. Sótt 28. feb. 2024 af <https://www.map.is/isafjordur/>

Kirkjugarðasamband Íslands (2024). *Upplýsingar um fjölda þekktra legstaða í Réttarholtskirkjugarði*. Sótt 28. feb. 2024 af <https://www.gardur.is/>

Lög um kirkjugarða, greftrun og líkbrennslu nr. 36/1993

Lög um menningarminjar nr. 80/2012

Lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021

Mennta- og menningarmálaráðuneyti (2014). *Menningarstefna í mannvirkjagerð: Stefna íslenskra stjórnvalda í byggingarlist*. Sótt 4. maí 2020 af <https://www.stjornarradid.is/>

Minjastofnun Íslands (2024). *Minjavefsjá*. Sótt 29. febrúar 2024 af <https://www.map.is/minjastofnun/>

Náttúrufræðistofnun Íslands (2024A). *Sérstök vernd vistkerfa og jarðminja*. Sótt 29. febrúar 2024 af <https://serstokvernd.ni.is/>

Náttúrufræðistofnun Íslands (2024B). *Vistgerðakort og mikilvæg fuglasvæði á Íslandi*. Sótt 29. febrúar 2024 af <http://vistgerdakort.ni.is/>

Ragnar Edvardsson og Ruth A. Maher (2002). *Fornleifaskráning í Ísafjarðarbæ. I. hluti Eyrarhreppur hinn forni Svæðisskráning og aðalskráning jarðanna; Eyri, Seljaland, Tunga, Hafrafell, Engidalur, Fossar*

og Kirkjuból. Bolungarvík, Náttúrustofa Vestfjarða og Fornleifastofnun Íslands, NVNR8/02.

Reynir Vilhjálmsson (1968). *Nýr kirkjugarður í Engidal Ísafirði. Tillaga að skipulagi fyrir 30-35 ára tímabil, ásamt lauslegri áætlun um stækkun*. Teikning nr. 2, í kvarða 1:500, dags. nóv. 1968.

Skipulagslög nr. 123/2010

Skipulagsstofnun (2016). *Landsskipulagsstefna 2015-2026 ásamt greinargerð*. Sótt 27. febrúar 2024 af <https://www.landsskipulag.is/>

Skipulagsstofnun (2007). *Leiðbeiningar um umhverfismat áætlana*. Sótt 8. maí 2023 á <https://www.skipulag.is/>

Stjórn vatnamála (2024). *Upplýsingar um vatnshlot*. Sótt 28. feb. 2024 af <https://vatnavefsja.vedur.is/>

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið (2020). *Aðgerðaaætlun í loftslagsmálum. Aðgerðir íslenskra stjórnvalda til að stuðla að samdrætti í losun gróðurhúsalofttegunda til 2030*. Júní 2020. Sótt 29. febrúar 2024 af <https://www.stjornarradid.is/>

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið (2021). *Í ljósi loftslagsvárs – Stefna um aðlögun að loftslagsbreytingum*. September 2021. Sótt 29. febrúar 2024 af <https://www.stjornarradid.is/>

Umhverfisstofnun (2024). *Náttúruminjaskrá*. Sótt 29. febrúar 2024 af <https://ust.is/nattura/natturuverndarsvaedi/natturuminjaskra/vestfiridir/>

Veðurstofa Íslands (2007). *Hættumat fyrir Innri-Kirkjubólshlíð*. Greinargerð.

Veðurstofa Íslands (2008). *Hættumat vegna ofanflóða fyrir Ísafjarðarbæ. Ísafjörður. Hættumatskort*.

Veðurstofa Íslands (2023). *Upplýsingar um veðurfar*. Upplýsingar í tölvupósti.

Vestfjarðastofa (2024). *Sóknaráætlun Vestfjarða 2020-2024. Endurskoðaðar áherslur 2023*. Sótt 27. febrúar 2024 af <https://www.vestfiridir.is/Vestfjarðarstofa.2020>.